

ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKĄ REGLAMENTUOJANTYS TEISĖS AKTAI (SU KOMENTARAIŠ)

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 21 straipsnio 3 dalis. Specialioji pagalba mokiniui, kuriam jos reikia, teikiama mokykloje. Jam teikiamos paslaugos, didinančios ugdymosi prieinamumą. Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas. Mokyklos vaiko gerovės komisijos (toliau – Komisija) paskirtis – organizuoti ir koordinuoti prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą, švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlikti mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pirminį įvertinimą ir atlikti kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašas. Praplėstas specialiosios pedagoginės pagalbos teikimas. Pagalba teikiama visų tipų mokyklose. Į Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašą integruota Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo specialiųjų poreikių ikimokyklinio amžiaus vaikams namuose tvarka.

Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašas. Dokumentas apibrėžia specialiosios pagalbos tikslą, uždavinius, gavėjus, teikėjus ir teikėjų funkcijas, specialiosios pagalbos organizavimą, pagalbos tiekėjų kvalifikacinius reikalavimus.

Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos Aprašas. Socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis – padėti tėvams (globėjams, rūpintojams), kad būtų įgyvendinta vaiko teisė į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje: išsiaiškinti ir šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti, sugrąžinti į mokyklą ją palikusius mokinius, padėti vaikui pasirinkti mokyklą pagal protines ir fizines galias ir joje adaptuotis.

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Švietimo pagalba mokiniui- tai mokyklos darbuotojų (pagalbos mokiniui specialistų, sveikatos priežiūros specialisto, klasės auklėtojų, mokytojų ir mokyklos vadovų) veikla, susijusi su mokinių socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti ugdymo(-si) veiksmingumą.

3. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi mokykloje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui mokykloje.

III. PAGRINDINIAI PRINCIPAI IR UŽDAVINIAI

Principai:

4. Decentralizacija- šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
5. Lygios galimybės – kiekvienam mokiniui laiduojamas Pagalbos prieinamumas.
6. Visuotinumumas – pagalba teikiama visiems mokyklos mokiniams, kuriems jos reikia.
7. Kompleksiškumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos mokiniui teikimo formomis (informacine, psichologine, specialiąja pedagogine ir specialiąja pagalba, sveikatos priežiūra mokykloje bei kt.).

8. Veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais;
9. Individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas.
- Uždaviniai :
10. Užtikrinti mokinių saugumą mokykloje;
11. Šalinti pamokų nelankymo priežastis;
12. Kartu su tėvais (globėjais) padėti vaikui pasirinkti ugdymo (si) programą bei pasirengimo profesijai įstaigą pagal gabumus ir poreikius;
13. Sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui (si).
14. Padėti mokiniams adaptuotis mokykloje;
15. Teikti reikalingą psichologinę, socialinę pedagoginę pagalbą.

IV. PEDAGOGINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO STRUKTŪRA

16. Mokykloje veikia 5 lygmenų pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo mokiniui struktūra.

17. Pirmasis lygmuo. Klasių vadovai ir dalykų mokytojai.

17.1. Klasės auklėtojų pareiga – teikti pirminę specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą auklėtiniui arčiausiai jo esančioje aplinkoje.

17.2. Klasių auklėtojai:

- rūpinasi mokinių asmenybės ir socialine branda, ugdymu (si);
- buria klasėje dirbančius mokytojus ir kitus specialistus klasės mokinių ugdymui;
- stengiasi pažinti mokinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus;
- domisi mokinių sveikata, saugumu, puoselėja sveiką gyvenimą; padeda mokiniams formuoti vertybines nuostatas;

- teikia tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie vaiko elgesį, ugdymosi rezultatus, stebi lankomumą;

- suteikia auklėtiniui reikiamą pagalbą, jei vaikas patyrė smurtą, prievartą;

- susipažinęs su situacija, nukreipia mokinį pas specialistus.

17.3. Dalykų mokytojai specialiųjų poreikių mokinių ugdymui pritaiko dalykų bendrąsias programas, atsižvelgdami į mokinio gebėjimus ir galias bei komisijos rekomendacijas.

17.4. Mokytojai per mokytojų tarybos posėdį pateikia išsamią informaciją apie specialiųjų ugdymo (si) poreikių mokinių programų pritaikymą;

17.5. Mažiausiai vieną kartą per pusmetį metodinės grupės dalijasi patirtimi dėl specialiųjų mokymo būdų mokiniams pritaikymo ir programų keitimo.

17.6. Dalykų mokytojai teikia mokiniams individualias ar grupines konsultacijas.

18. Pamokų, skiriamų mokinių ugdymosi poreikiams tenkinti, naudojimas:

18.1. Pamokos, skiriamos mokinių ugdymo (si) poreikiams tenkinti, naudojamos pasirenkamiesiems dalykams, dalykų moduliams; ugdymo diferencijavimui – darbui su gabiaisiais ir turinčiais mokymosi sunkumų mokiniams, konsultacijoms, ilgalaikiams projektams.

18.2. Pamokos skiriamos atsižvelgiant į mokinių poreikį, mokyklos tradicijas, turimas lėšas.

18.3. Trumpalaikių konsultacijų trukmė - 1 mėn.

18.4. Maksimalus mokinių skaičius laikinojoje grupėje per konsultaciją - 20 mokinių.

18.5. Už mokymosi pagalbos teikimo organizavimą atsakinga mokyklos socialinė pedagogė.

18.6. Mokymosi pagalba teikiama mokiniui:

- * kai mokinys iš mokomojo dalyko atsiskaitomojo darbo gauna du nepatenkinamus pažymius iš eilės;

- * jei mokinys dėl ligos nelankė mokyklos 3 savaites ir daugiau;

- * kai jis yra " ribinis " t.y. turi vieną pažymį 4, ar 5, ar 6;

- * kai jis ruošiasi konkursams ar olimpiadoms;

- * kai jis rengia ilgalaikį projektinį darbą.

18.7. Konsultacijos skyrimo tvarka :

- * pirminę konsultaciją teikia dalyko mokytojas;
- * dalyko mokytojas, nustatęs, kad mokiniui reikalingos 1 mėn. trukmės konsultacijos, e. dienyne informuoja apie tai mokinio tėvus (globėjus) ir konsultaciją organizuojantį mokytoją;
- * klasės auklėtojai atsakingi už auklėtinių konsultacijų lankymą;

19. Antras lygmuo. Pavaduotojas ugdymui.

19.1. Jo pareiga – nustatyti, kokia pagalba mokiniui reikalinga, tikslinga, atlieka prevencinį darbą.

19.2. Pavaduotojas ugdymui:

- gavęs informaciją iš auklėtojų, operatyviai sprendžia problemą;
- surenka komandą ir sprendžia, kokia pagalba mokiniui tinkamiausia.

20. Trečias lygmuo. Specialistų pagalba.

20.1. Psichologas: psichologinė pagalba – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais, juos konsultuojant, gabių mokinių įvertinimas, mokinių ir jų tėvų konsultavimas profesijos pasirinkimo klausimais. Psichologinė pagalba teikiama, kai mokinys į psichologą kreipiasi savarankiškai, prašo mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai (gavę tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimą), prašo Vaiko teisių apsaugos tarnyba, jeigu tėvai nesirūpina vaiku;

20.2. Socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis – padedant mokiniui įgyvendinti jo teisę į mokslą, užtikrinti jo saugumą gimnazijoje: šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali lankyti gimnazijos ar vengia tai daryti, padėti mokiniui adaptuotis gimnazijoje, teikti reikalingas socialines pedagogines paslaugas, formuoti socialinius įgūdžius. Socialinis pedagogas koordinuoja socialinę pedagoginę pagalbą mokykloje ir pats ją teikia, kai neužtenka klasės auklėtojo ar mokytojo kompetencijos.

20.3. Sveikatos priežiūros mokykloje paskirtis – saugoti ir stiprinti mokinių sveikatą, aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais). Sveikatos priežiūrą vykdo sveikatos priežiūros specialistas.

20.4. Mokykloje specialiųjų poreikių moksleiviams pagalbą teikia šie specialistai:

- Socialinė pedagogė
- Psichologė
- Specialioji pedagogė

21. Ketvirtas lygmuo. Darbas komisijose.

21.1. Vaiko gerovės komisija - įvertina vaikų specialiuosius ugdymo poreikius, teikia rekomendacijas su vaiku dirbančiam pedagogui bei tėvams (globėjams, rūpintojams), tiria, kaupia duomenis, analizuoja situaciją, dirba konsultacinį darbą.

21.2. Analizuoja vaikų ugdymosi poreikius, problemas ir jų priežastis, nustato švietimo pagalbos priemonių prioritetus, kryptis, teikimo formą; rūpinasi, kad kuo anksčiau būtų aptinkami pavojai, susiję su vaikų saugumu mokykloje, saugios ugdymosi aplinkos mokykloje kūrimu, vaikų atskirties mažinimu mokykloje; nagrinėja mokinių nenoro lankyti mokyklą, mokyklos nelankymo, baimių eiti į mokyklą, nesėkmingo mokymosi priežastis.

22. Penktas lygmuo. Darbas tarybose.

22.1. Paskirtis – telkti mokyklos komandą vaikų ugdymo kokybei garantuoti. Šiame lygmenyje veikia mokytojų ir mokyklos tarybos.

22.2. Mokytojų taryba – analizuoja ir vertina mokinių ugdymosi rezultatus ir daromą pažangą, svarsto darbo su nemotyvuotais ir nepažangiais mokiniais problemas, rūpinasi gabiųjų mokinių ugdymu, analizuoja teikiamos pedagoginės ir psichologinės pagalbos vaikui kokybę.

22.3. Mokyklos taryba – sprendžia ypatingus pagalbos teikimo mokiniui atvejus.

V. ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

23. Švietimo pagalbos gavėjai gimnazijos mokiniai.

24. Švietimo pagalbos formos:

24.1. individualus darbas su mokiniu (gabių mokinių skatinimas bei ruošimas dalyvauti olimpiadose bei konkursuose, darbas su jais; klasės auklėtojų, mokytojų, mokyklos vadovų pokalbiai, psichologo ir socialinio pedagogo konsultacijos, tyrimai);

24.2. darbas su grupe – grupinės konsultacijos (psichologo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo), klasės valandėlės, ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas, profesinis konsultavimas bei informavimas, grupinis darbas su gabiais mokiniais, grupiniai psichologiniai ar sociologiniai tyrimai;

24.3. darbas su mokinio šeima – pagalba sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymo (-si) procesui, pasirenkant mokymosi lygius, būsimą profesiją, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas;

24.4. darbas su mokyklos bendruomene – saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas, savivaldos aktyvinimas;

24.5. darbas su socialiniais partneriais.

25. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

25.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją;

25.2. ugdymo diferencijavimas mokiniui ir mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;

25.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas – ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai;

25.4. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;

25.5. nusikalstamumo, mokyklos nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

25.6. pagalbos komandos telkimas mokykloje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

VI. RYŠIAI TARP PEDAGOGINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO LYGMENŲ

26. Ryšiai tarp pagalbos vaikui lygmenų mokykloje palaikomi bendradarbiavimo pagrindu.

27. Mokykla palaiko ryšius ir su ne mokykloje esančiomis pagalbos vaikui institucijomis: vaiko teisių tarnyba, pedagoginės ir psichologinės pagalbos tarnyba, nepilnamečių reikalų inspekcija, kitomis instancijomis.

28. Visais atvejais, esant sudėtingiems, ypač socialinės raidos sutrikimams, visi struktūroje nurodyti lygmenys bendradarbiauja su kitomis institucijomis, besirūpinančiomis vaikais.
